

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองกระโดน

นางสาวชีวินทร์ เดือนขุนทด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ชื่อนักศึกษา : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองกระโดน

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ดร.วิสิทธิ์ แวสูงเนิน, 171 หน้า

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ใช้ในการต่อสู้ปัญหาความยากจนของประชาชนทั้งประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการพัฒนาอาชีพ เสริมอาชีพ สร้างรายได้ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองในหมู่บ้าน ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

ขอบเขตในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หนองกระโดนเกี่ยวกับกองทุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เงินหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท วิธีประเมินปฏิบัติการจริงโดยประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่รับผิดชอบด้วยกระบวนการประเมินเชิงระบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)

ผลการประเมินโครงการพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุน และระเบียบต่างๆของกองทุน ซึ่งในการบริหารงานในกองทุนนั้น จะมีคณะกรรมการกองทุนเข้ามาหน้าที่ทำการบริหาร โดยใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ช่วยกันบริหารอย่างเต็มที่ และสมาชิกกองทุนก็ได้กู้เงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพทางการเกษตร อาชีพค้าขาย อาชีพช่าง ซึ่งจะนำเงินส่งคืนกองทุน ณ วันที่ 30 กันยายน 2545 และสมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น ครอบครัวมีความอบอุ่น และมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

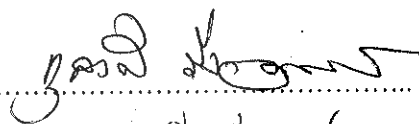
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.วิสิทธิ์ เวทวสุนิน)

กรรมการสอบ

(ผศ.ดร.กุลชาติ วิสิทธ์วัฒนวงศ์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการ
ประเมินโครงการ

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

25 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานประเมิน อาทิ เช่น

- อาจารย์ ดร. วิศิษฐ์ แวสูงเนิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร. คณิต ไข่มุกด์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวัญกมล กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.วรพจน์ สุทธิชัย, อาจารย์ ดร.สุนิทยา เกื้อนนาคี, อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตอาษา, อาจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, อาจารย์สุรียา สมุทคุปต์, อาจารย์รัชฎาพร วิสุทธาร, อาจารย์ ชนิตา สุกแสงปัญญา, อาจารย์วัลลภ สุปัญญาโชติสกุล และคณาจารย์ประจำสาขาวิชา เทคโนโลยีการจัดการ และสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณชมพูนุท ศรีกราทิทักษ์ ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา
- พัฒนาชุมชนอำเภอขามทะเลสอ ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

ชีวินทร์ เดือนขุนทด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	2
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 ปรัชรศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
2. ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง	5
3. หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	15
4. หลักการประเมินโครงการ (CIPP)	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	21
1. วิธีการประเมินโครงการ	21
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	31
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	43
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	49
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	49
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	59
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้	64

4. ผลอื่นๆที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	64
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	65
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	66
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	66
2. วิธีดำเนินการ	66
3. ผลการดำเนินการ	67
4. อภิปรายผล	67
5. ข้อเสนอแนะ	68

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ค

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. รูปแบบการประเมิน CIPP Model กับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ทุนสะสมของหมู่บ้าน)	28
2. รูปแบบการประเมิน CIPP Model กับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน หน่วยระบบ B หน่วยการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (ทุนสะสมของแต่ละราย)	29
3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินบริบท	31
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัยนำเข้า	34
5. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ	37
6. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต	40
7. จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	53
8. จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	55

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการ ไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึง แหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาสร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

หมู่บ้านหนองกระโดน ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และทางกองทุนหมู่บ้านดำเนินการให้สมาชิกกองทุนกู้เงินจากกองทุน ไปประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมินและผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานที่หมู่บ้านและทำหน้าที่ในการประเมินและเรียบเรียงสารนิพนธ์

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
2. เพื่อต้องการทราบถึงทัศนคติของคนในหมู่บ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อต้องการทราบถึงการบริหารจัดการเงินในกองทุนหมู่บ้าน
4. เพื่อต้องการทราบถึงศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน
5. เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของประชาชนในหมู่บ้าน

6. เพื่อต้องการทราบถึงการดำเนินการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ผู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพ

3. กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่าชีพฟ์โมเดล (สต๊าฟเฟิลบีม) รูปแบบการประเมินชีพฟ์โมเดล (CIPP Model) มีรายละเอียดดังนี้
1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
 2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ
 3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
 4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยายผลหรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านที่ปฏิบัติงาน โดยการเข้าไปแนะนำตัวให้สมาชิกในหมู่บ้าน ได้รู้ว่ามิหน้าที่อะไร เข้ามาทำงานในหมู่บ้านเพราะอะไร
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ปฏิบัติงานซึ่งมีวิธีเข้าไปศึกษาดังนี้
 - 2.1 ร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเรื่องของกองทุน โดยจะเข้าไปร่วมประชุมกับคณะกรรมการ
 - 2.2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยจะให้คณะกรรมการช่วยอธิบาย
 - 2.3 สังเกตการทำงานของกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่คณะกรรมการและสมาชิกกองทุน
3. ใช้ชีพฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

4.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

1. การสัมภาษณ์ โดยจะทำการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่เป็นสมาชิกกองทุน
2. การสังเกต โดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกองทุน
3. การจัดเวทีประชาคม จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงซึ่งสมาชิกในหมู่บ้านมีความคิดอย่างไรก็จะแสดงออกอย่างนั้น

4.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

1. จากเอกสารกองทุนหมู่บ้านที่ทางคณะกรรมการกองทุนได้เก็บรวบรวมไว้
2. เอกสารจากส่วนราชการ จปฐ. และกชช2ค.

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
2. ได้ทราบเกี่ยวกับทัศนคติของคนในหมู่บ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
3. ทำให้ได้รู้ถึงศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจในหมู่บ้าน
4. ทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการเงินในกองทุนหมู่บ้าน
5. ทำให้ได้รู้ถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของคนในหมู่บ้าน
6. ได้ทราบถึงการดำเนินการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพ

บทที่ 2

ปรัทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความนำ

การเขียนสารนิพนธ์บทที่ 1 เป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นว่าในการทำสารนิพนธ์มีเหตุผลความ เป็นมา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ อย่างไร ผู้ทำสารนิพนธ์ใช้กรอบความคิดทฤษฎีอะไร มีวิธีการดำเนินการ อย่างไร และผลที่จะได้รับคืออะไร ซึ่งเป็นการเขียนถึงภาพรวมของการวิธีการทำสารนิพนธ์และการ เก็บข้อมูล แต่ในบทที่ 2 จะเป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นว่าผู้ทำสารนิพนธ์มีการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำสารนิพนธ์ การทำเอากรอบความคิดทฤษฎีไปใช้ในการทำสารนิพนธ์ และการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและ สังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและ พัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ความพร้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนทั้งในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง ชาติและกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการสอดคล้อง และเกื้อกูลกัน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามและประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดบ่งประสิทธิภาพของกองทุน ในด้าน เศรษฐกิจสังคม และการพึ่งพาตนเองเพื่อความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถบริหารและจัดการเงินทุนของตนเอง
 3. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและการแก้ไขปัญหาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน
 5. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ
2. ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณเลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นต้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่บนของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เมื่อครบกำหนดวาระหากยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

3. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
 - (1) ตาย
 - (2) ลาออก
 - (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
 - (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
 - (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
4. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
5. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 - (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
 - (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
 - (4) กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
 - (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
 - (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
 - (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
 - (8) อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างส่วนราชการ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้
 - (9) รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - (10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

6. การประชุมของอนุกรรมการให้นำข้อ (4) มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการของนายกรัฐมนตรี
2. สำนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้
 - (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
 - (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะและคณะอนุกรรมการ
 - (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
 - (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
 - (5) ดำเนินงานและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
 - (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
 - (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
 - (8) ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบหลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
 - (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
 - (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
 - (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

- 2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีประเด็นสำคัญดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

- (1) เสริมสร้างความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- (2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- (3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม
- (5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการดังนี้

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- (3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชน
- (4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ
- (5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
- (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุน ได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือการติดพันอื่นใด

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนประกอบด้วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขานุการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง เลขานุการ คณะกรรมการข้าราชการ พลเรือนเป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรอธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวนห้าคน ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรี มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการการและเลขานุการและผู้แทนจากสำนักงานเป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2. คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดแผนปฏิรูปการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- (3) บูรณาการแผนงาน โครงการกิจกรรมและงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
- (4) ปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงคือ กองทุนเพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้านสามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์
- (5) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่คณะอนุกรรมการสนับสนุน
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ระดับจังหวัด

ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน
2. ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน
3. สนับสนุนให้เกิดการเตรียมพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด
5. ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา
6. จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อเผยแพร่
7. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบ
8. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามจำนวนหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนสิบห้าคนประกอบด้วยกรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
 - (1) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบกำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
 - (2) ออกระเบียบข้อบังคับหลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน
 - (3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิกทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชนหรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 - (4) ดำรงและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
 - (5) พิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
 - (6) ทำนิติกรรมสัญญาหรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการผูกพันของกองทุน
 - (7) จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน

(8) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรรดอกเบี้ยคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวน

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

3. กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

4. ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน ทรัสต์คองทุน และเลขานุการกองทุน

5. การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้นจึงจะเป็นองค์ประชุม

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอาจประกอบด้วยเงินทรัพย์สินดังนี้

(1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ

(2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน

(3) เงินกู้ยืม

(4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน

(5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

(6) เงินค่าหุ้น

(7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

(8) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

2. สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

3. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

4. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

5. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระแต่วันแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

6. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

1. ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบรวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

2. ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดและส่งให้ผู้ตรวจสอบ

3. การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีทางปรากฏว่ามีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

1. ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้านให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มิให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใสบริสุทธิ์ ยุติธรรม

2. เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้าดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด

3. คณะกรรมการกองทุน ต้องดำเนินการยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนต่อคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการและเปิดบัญชีเงินฝากของคณะกรรมการกองทุนให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากได้รับเลือก

4. ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้คณะกรรมการประเมินผลดำเนินการตามระเบียบนี้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองกระโดนมีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งสำนักงานกองทุน เลขที่ 76/1 หมู่ 5 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
 - (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
 - (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ
 - (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
 - (4) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน
 - (5) เพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก
3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้
 - (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - (2) เงินกู้ยืม
 - (3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
 - (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
 - (5) เงินฝากสัจจะ
 - (6) เงินค่าหุ้น
 - (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์การสมาชิก
 - (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือการติดพันอื่นใด
4. คุณสมบัติของสมาชิก
 - (1) เป็นผู้ที่พำนักหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองกระโดนเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
 - (2) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน (เป็นสมาชิกกองทุน)
 - (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
 - (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
 - (5) อดทน เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
 - (6) มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อยแปดหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน
 - (7) ต้องเป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีบริบูรณ์

(8) ต้องไม่เป็นบุคคลที่มีหนี้สินส่วนตัวหรือเป็นบุคคลที่เหนียวหนี้จนคณะกรรมการยอมรับไม่ได้

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

(1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน

(2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของสมาชิกสามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ 2 ครั้งภายในเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม ของทุกปี โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก

(3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ตาย

(2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

(3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนหรือเป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ

(4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม

(5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ

หรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

(6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมาชิก

(7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

(8) มีลักษณะและหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับคุณสมบัติของสมาชิก

7. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเมื่อสิ้นสุดปีบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้วปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ดังนี้

(1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 10

(2) เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละ 15

(3) เป็นเงินตอบแทนคณะกรรมการในอัตราร้อยละ 25

(4) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนให้อัตราร้อยละ 35

(5) เป็นทุนจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 5

(6) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 5

(7) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 5

3. หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.1 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีดังนี้

จัดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

1. องค์กรประชุมของเวทีชาวบ้านคือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
2. ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
3. เลือกคณะกรรมการกองทุนในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
4. เลือกคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
- 2) เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- 3) เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนันไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียทางด้านเงินและยึดมั่นระบบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
- 9) ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุนด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

3.2 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- 1) จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2
- 2) ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์การเกษตรที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบข้อบังคับกองทุน

3) เปิดบัญชีกับธนาคาร

2. การประเมินความพร้อมกองทุน

- 1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3) ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

กรรมการกองทุน

- 4) ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- 5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- 6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบและข้อบังคับของกองทุน
- 7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กรณีกองทุนหมู่บ้านหนองกระโดน ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. สักยภาพของผู้กู้ โดยผ่านคณะกรรมการกองทุนพิจารณาโดยไม่ขัดข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

2. สมาชิกจะต้อง ได้จดทะเบียนเป็นสมาชิกของกองทุนเรียบร้อยแล้ว

3. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

3.4 การวิเคราะห์ (โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้หมู่บ้านมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งจะจัดส่งบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน เข้าไปศึกษาหาข้อมูลในหมู่บ้านเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะจัดให้มีบัณฑิตเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยเนื้อหาของหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชนจากการจัดให้บัณฑิตเข้าศึกษา ในหลักสูตรนี้ทำให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีความรู้และสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับหมู่บ้านหรือชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี ร่วมมือกันพัฒนากองทุนหมู่บ้าน ให้มีประสิทธิภาพตามที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้

4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (บรรณาธิการ). 2544 : 221-234) ดังนี้

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อป้องกันจุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันที่ และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชีพพีโมเดล จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมากทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

แบบจำลองชีพพีโมเดลจะประเมินในด้านต่างๆดังนี้ คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินด้านต่างๆมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ และยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

1. Contingency mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนาส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้างๆ เช่นการสำรวจงานวิจัย และวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การประเมินค่านิยมของชุมชน ข้อเสนอแนะต่างๆ แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจสถิติประชากร ฯลฯ การสำรวจปัญหาเหล่านี้ทำให้สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป
2. Congruence Mode เป็นการประเมินการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การประเมินสภาวะแวดล้อม จะได้อะไรซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับระบบ เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ในการปฏิบัติสถาบันการศึกษาควรจะได้มีการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็น Contingency Model และ Congruence การกำหนดเป้าหมายและคุณค่าของระบบจำเป็นต้องมีการตรวจสอบเพื่อดูว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ต้องใช้วิธีแบบ Congruence แต่ในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการของบุคคลและสถานที่จะเป็นตัวหลักของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงควรใช้วิธีประเมินแบบ Contingency Mode โดยใช้คำถาม “ถ้า...แล้ว” เพื่อตัดสินใจว่า เป้าหมายและนโยบายเดิมนั้นควรจะได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ดังนั้นในการประเมินสภาวะแวดล้อมโดยทั่วไปควรจะใช้การประเมิน 2 แบบ เพราะ Congruence จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์ในขณะที่ Contingency Mode เป็นไปเพื่อการปรับปรุง

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมีการประเมินในด้านต่างๆคือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้เช่น

หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือกระทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆที่เกิดขึ้น

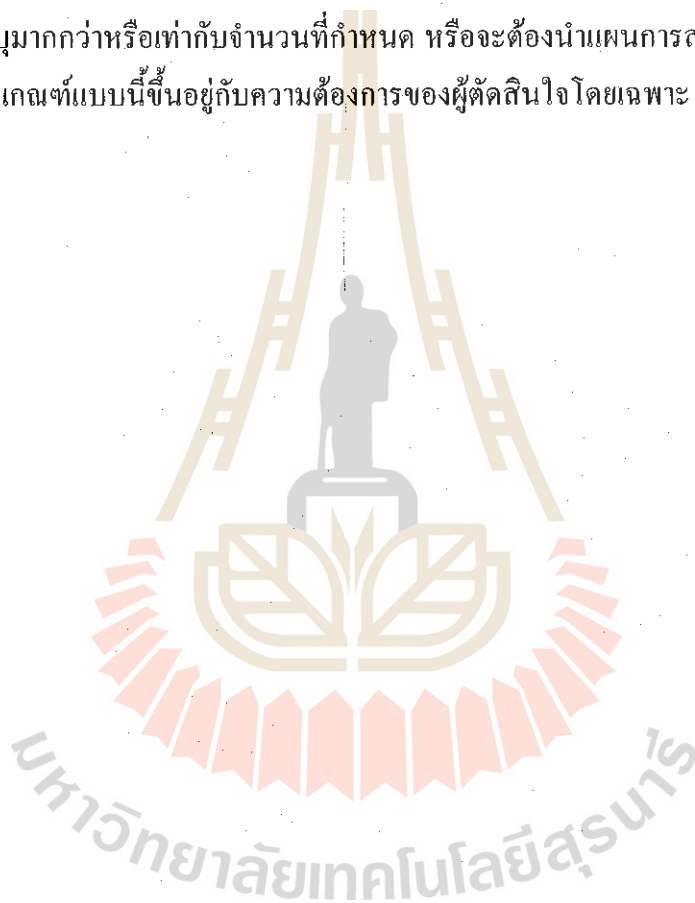
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ระเบียบวิธีต่างๆไปของการประเมินผลผลิต จะรวมถึงต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relation Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมด้วย

เกณฑ์นั้นอาจเป็นได้ทั้ง Instrumental Criteria หรือ Congruence Criteria ซึ่ง Scriven ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของเกณฑ์ทั้งสอง ดังนี้

ก. Instrumental Criteria จะสัมพันธ์กับความสำเร็จที่อยู่ในระดับปานกลางและมีส่วนช่วยให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ในที่สุด เช่น ก่อนที่แบบสอบจะถูกสร้างขึ้น รูปแบบของแบบสอบและคำถามจำนวนมากในแบบสอบนั้นจะต้องได้รับการจัดทำขึ้นก่อนหรือก่อนที่นักเรียนจะสามารถอ่านคำว่า Cake ได้อย่างเข้าใจ เขาจะต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความหมายของคำมาก่อน

ข. Congruence Criteria จะเป็นเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไขเบื้องต้นที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นอัตราการตกรอกของโรงเรียนๆหนึ่งที่เป็นอยู่ถูกลดลงให้ได้ระดับที่กำหนดไว้ โดยกลุ่มนักเรียนจะต้องได้รับคะแนนจากแบบสอบที่ระบุมากกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่กำหนด หรือจะต้องนำแผนการสอนใหม่เข้าไปใช้ในโรงเรียนนั้น การระบุเกณฑ์แบบนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ตัดสินใจโดยเฉพาะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

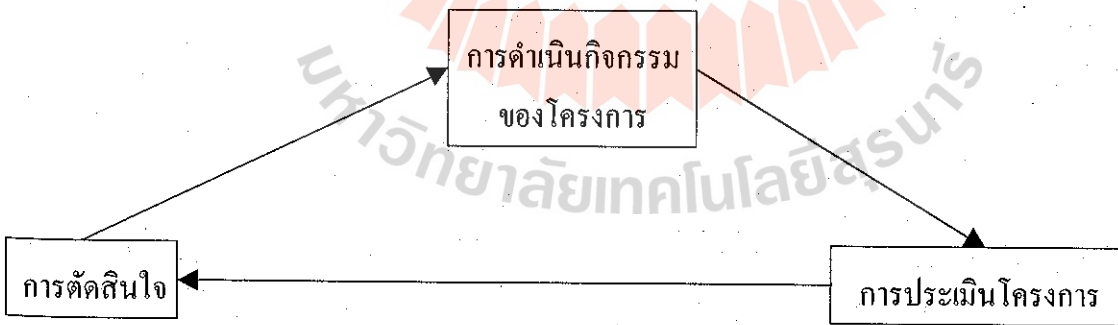
ความนำ

จากบทที่ 2 ของสารนิพนธ์ จะกล่าวถึงเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน แต่ในบทนี้ จะอธิบายถึงวิธีดำเนินการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นว่าทำการประเมินโดยใช้วิธีการประเมินแบบใด ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือใคร ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินมีอะไรบ้าง ใช้เครื่องมืออะไรในการประเมิน มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร และมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร ซึ่งจะอธิบายไว้ในบทนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองกระโดน ตำบลบึงอ้อ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้วิธีการประเมินเชิงระบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตีฟเฟิลบีม (Stefflebeam's CIPP Model) สตีฟเฟิลบีม ได้กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐานคือ

แผนภูมิที่ 3.1 แนวคิดพื้นฐานการประเมินของสตีฟเฟิลบีม

สตีฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

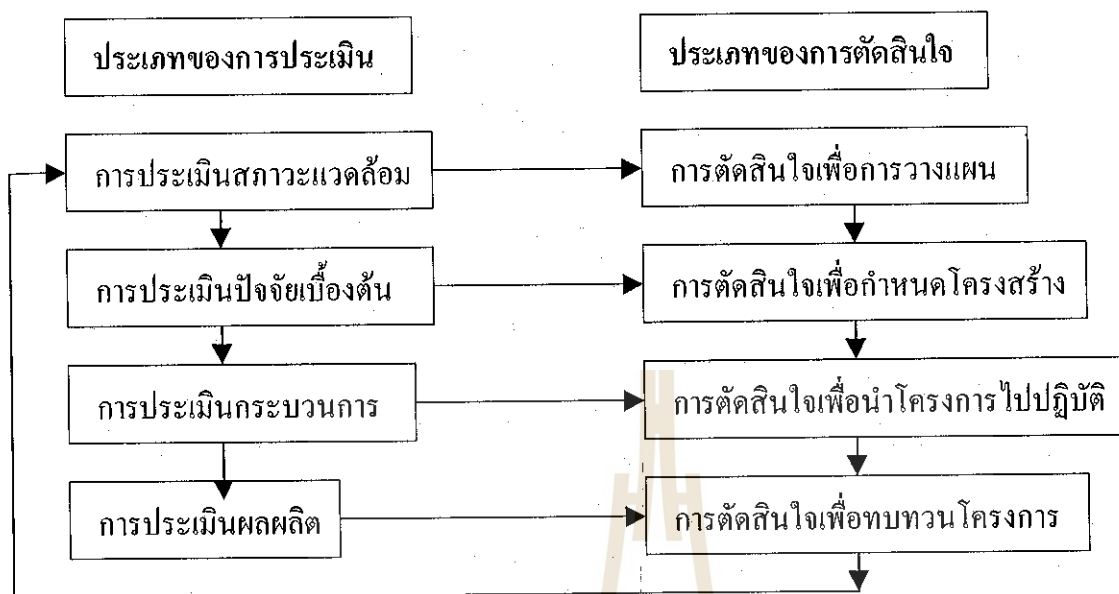
และสต๊อฟีลด์บีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่ารูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณา ในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

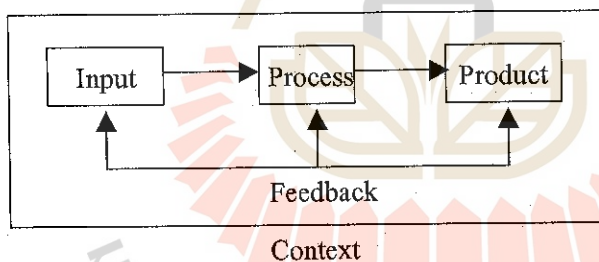
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นเพื่อพิจารณาอนุมัติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

และสต๊อฟีลด์บีมได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแผนภูมิที่ 3.2

แผนภูมิที่ 3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมิน

ซึ่งในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้แบบการประเมินเชิงระบบ (CIPP Model) สำหรับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

แผนภูมิ 3.3 องค์ประกอบของระบบ

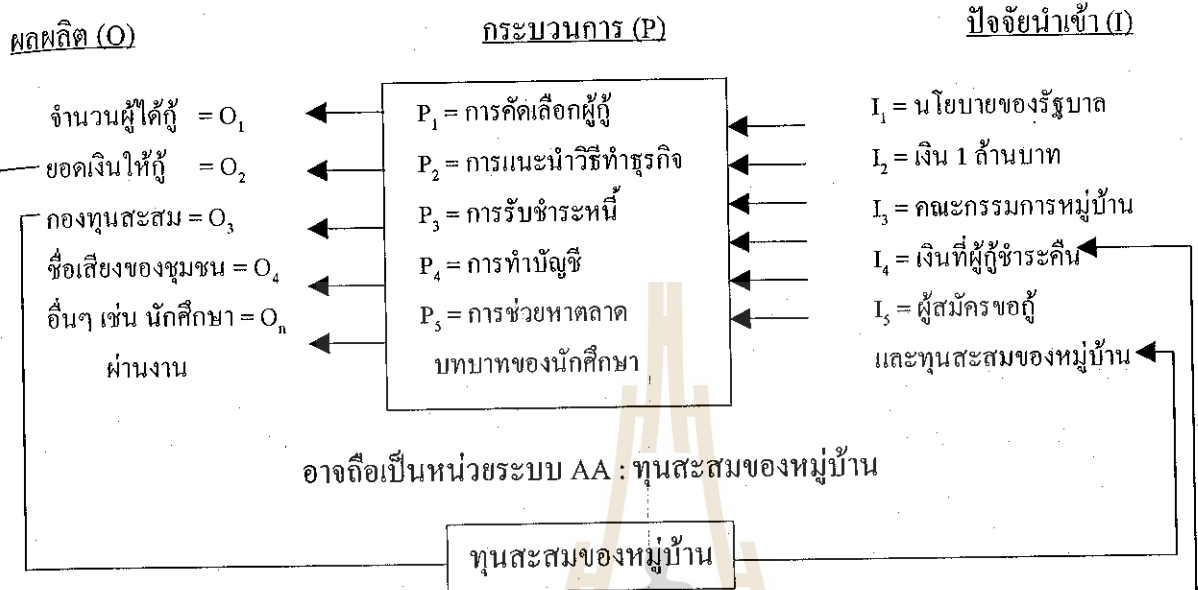
1. ประเมินบริบท (Context Evaluation) มีกิจกรรมดังนี้
 - 1.1 ผู้ทำสารนิพนธ์เก็บข้อมูลบริบทชุมชนจากแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ (แบบ บร.1) และนำมาเสนอให้คนในหมู่บ้านตรวจสอบเพื่อหาความถูกต้อง
 - 1.2 จัดเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน ค้นหาอดีตที่ภูมิใจ ปัจจัยที่ภูมิใจ ความฝัน ความต้องการในอนาคต (กระบวนการ AIC หรือ FSC) และสรุปศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของชุมชน โดยใช้เวทีประชาชนจนได้แผนแม่บทชุมชนหมู่บ้าน

- 1.3 เก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน เป็นแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ (แบบ บร.2) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนครอบครัวที่มีในชุมชนหมู่บ้านเป้าหมาย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสาร
- 1.4 นำข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่เก็บ ได้มาสรุปเก็บไว้เป็นข้อมูลการประเมินก่อนเริ่มโครงการ เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เก็บหลังจากได้ดำเนินการแล้ว
2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation)
 - 2.1 ศึกษาจากเอกสารกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
 - 2.2 ศึกษาระเบียบของกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลจากเอกสารระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.3 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน โดยการสัมภาษณ์ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน
 - 2.4 ศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนด้านความเข้มแข็งของผู้นำ กรรมการกองทุนความสามัคคีในชุมชนและประสบการณ์เกี่ยวกับกองทุนการออมทรัพย์ของหมู่บ้าน โดยวิเคราะห์จากข้อมูลหมู่บ้าน แบบเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชน สัมภาษณ์ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.5 ศึกษาวิเคราะห์ระเบียบกองทุนหมู่บ้านจากเอกสารระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.6 บันทึกข้อสังเกตของสมาชิกกองทุนจากเอกสารและการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุน
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีกิจกรรมดังนี้
 - 3.1 ศึกษากระบวนการช่วยเหลือสนับสนุนการตั้งกองทุนและการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน โดยการสัมภาษณ์ชาวบ้าน
 - 3.2 ศึกษากระบวนการได้มาซึ่งกระบวนการกองทุนหมู่บ้านและระเบียบกองทุนหมู่บ้าน โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ชาวบ้าน
 - 3.3 ศึกษากระบวนการ กฎเกณฑ์การพิจารณาให้สมาชิกกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาจากกฎระเบียบและสังเกตการประชุม การพิจารณาการอนุมัติเงินกู้ของ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.4 ศึกษาการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน โดยการศึกษาจากเอกสารบัญชีและการสัมภาษณ์ กรรมการฝ่ายบัญชี และให้ความคิดเห็นเสนอแนะ
 - 3.5 ศึกษาบุคคลที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านว่าได้เงินแล้วนำไปประกอบอาชีพอะไร โดยการสัมภาษณ์ สมาชิกกองทุน
 - 3.6 จัดกลุ่มสมาชิกที่ได้เงินกู้ตามลักษณะกิจกรรมหรืออาชีพเกี่ยวกับมาพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

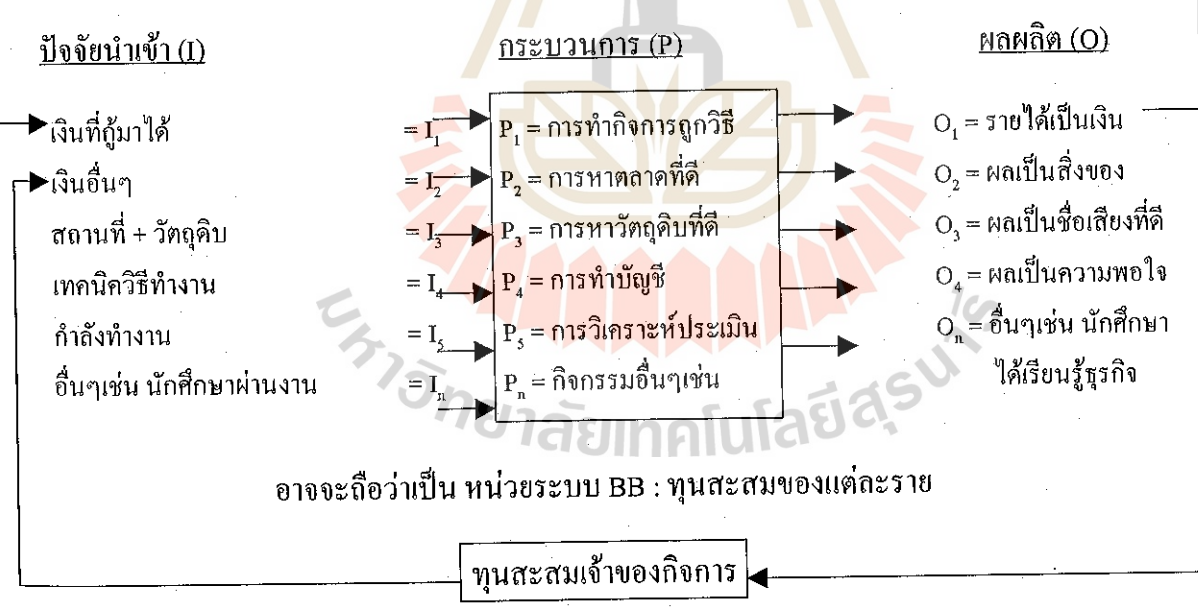
4. การประเมินผลที่เกิดขึ้น (Product Evaluation) มีกิจกรรมดังนี้
 - 4.1 ศึกษาผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้านความสามารถในการปล่อยกู้ โดยศึกษาจากเอกสารบัญชีกองทุนหมู่บ้านและสัมภาษณ์กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 4.2 ศึกษาผลการนำเงินกู้จากกองทุนไปดำเนินกิจกรรมประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
 - 4.3 ศึกษาความคิดเห็นของชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่ใช่สมาชิกว่ามีความคิดเห็น ความพอใจต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือไม่ โดยการสัมภาษณ์จากสมาชิกกองทุนและไม่ใช่สมาชิกกองทุน
 - 4.4 ศึกษาเพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของสมาชิกในชุมชนโดยการสัมภาษณ์สมาชิกในชุมชน
 - 4.5 เก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่กำหนดให้ (แบบ บร.2) โดยการสัมภาษณ์สมาชิกในชุมชนและสรุปผลจากการเก็บข้อมูลนำไปเปรียบเทียบกับกรณีครั้งแรกกว่าก้าวหน้าหรือไม่

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ "ซิฟท์โมเดล" ส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ($B1...Bn$)

บริบท (C)

แผนภูมิที่ 3.4 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิที่ 3.4 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่างๆดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิต ได้แก่ O ตามรายการต่างๆ

หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือกระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจช่วยหาตลาดสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนดอกเบี้ยพร้อมเงินกู้ให้กับหน่วยระบบ A

บริบท C ในที่นี้หมายถึงรวมถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของหมู่บ้าน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model กับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองกระโดน หมู่ 5 ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา ซึ่งมีรูปแบบการประเมินโดยใช้ตารางดังนี้

Context	Input	Process	Product (O)
<p>C₁ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C₂ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C₃ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C₄ วัฒนธรรมและประเพณี</p> <p>C₅ โครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>C₆ ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C₇ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>C₈ โครงการพัฒนาที่ตามมา</p> <p>C₉ ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I₁ นโยบายรัฐบาล ระยะยาว แนวทางปฏิบัติ</p> <p>I₂ การประชาสัมพันธ์</p> <p>I₃ คณะกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง</p> <p>I₄ การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้</p> <p>ความเข้าใจต่อกรรมการ</p> <p>I₅ คณะกรรมการกองทุน</p> <p>I₆ เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I₇ เงินกองทุนสะสม</p> <p>I₈ เงินที่ผู้กู้ชำระคืน</p> <p>I₉ บัญชีติดกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>P₁ การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>P₂ การจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน</p> <p>P₃ ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>P₄ กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรับสมัคร - ประเภทสมาชิก - การทำทะเบียนสมาชิก - การหมดสภาพสมาชิก <p>P₅ กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินจากกองทุน</p> <p>P₆ การส่งเสริมการนำเงินไปประกอบอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนะนำวิชาการทำธุรกิจ (บัญชี) <p>P₇ การตรวจสอบการใช้เงิน</p> <p>P₈ การจัดทำรายงาน</p> <p>P₉ การจัดสรรผลประโยชน์</p> <p>P₁₀ บทบาทของนักศึกษากองทุน</p>	<p>O₁ จำนวนสมาชิก</p> <p>O₂ จำนวนผู้กู้เงิน</p> <p>O₃ ยอดเงินที่ให้กู้</p> <p>O₄ จำนวนผู้ชำระคืนเงินผู้ตามกำหนดราคา</p> <p>O₅ ยอดเงินผู้ชำระคืนตามกำหนด</p> <p>O₆ กองทุนสะสม</p> <p>O₇ การใช้เงินตามวัตถุประสงค์</p> <p>O₈ ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน</p> <p>O₉ การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้</p> <p>O₁₀ ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง</p> <p>O₁₁ ความเข้มแข็งที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>

หน่วยระบบ B หน่วยการดำเนินงานของผู้ในแต่ละราย (ทุนสะสมของแต่ละราย)

Context	Input	Process	Product (O)
<p>C₁ อาชีพเดิม (หลัก/รอง)</p> <p>C₂ สมาชิกในครอบครัว</p> <p>C₃ สภาพการอยู่อาศัย</p> <p>C₄ รายได้ของครอบครัว</p>	<p>I₁ จำนวนเงินที่อนุมัติ</p> <p>I₂ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้</p> <p>I₃ สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัสดุอุปกรณ์ วัสดุ</p> <p>I₄ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ</p> <p>I₅ จำนวนแรงงาน</p>	<p>P₁ การใช้จ่ายเงินกู้</p> <p>P₂ การหาความรู้เพิ่มเติม</p> <p>P₃ การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน</p>	<p>O₁ ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลโดยตรง - ผลทางอ้อม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง กลุ่มทั้งหมดที่ต้องการศึกษา ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วย การปกครอง ประชากรที่ใช้สำหรับการประเมินมีหลายลักษณะ เพื่อความสะดวกจึงแบ่งประชากรในการประเมินออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ประชากรแบบจำกัด คือ ประชากรที่สามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเป็นเท่าใด
2. ประชากรแบบไม่จำกัด คือ ประชากรที่ไม่สามารถเจนนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด

สำหรับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทำสารนิพนธ์ใช้กลุ่มประชากรแบบจำกัด เพราะจำนวนประชากรในหมู่บ้านหนองกระโดน ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากรไม่มาก มีทั้งหมด 99 หลังคาเรือน เป็นจำนวนที่แน่นอน สามารถที่จะเข้าไปประเมินและได้ผลการประเมินที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการประเมิน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้ทำสารนิพนธ์ นำมาใช้ในการประเมินกลุ่มตัวอย่างมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากร
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

การประเมินกองทุนหมู่บ้านบ้านหนองกระโดน ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรในหมู่บ้าน คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งสามารถที่จะให้ข้อมูลที่ดีสำหรับการประเมิน เพราะสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ในเรื่องกองทุนหมู่บ้านที่ตนได้เป็นสมาชิก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 79 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมินได้แก่ ชาวบ้านในหมู่บ้านหนองกระโดน หมู่ 5 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน 99 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 417 คน เพศชาย 203 คน เพศหญิง 214 คน

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	12	คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	79	คน
- สมาชิกที่กู้เงิน	65	คน
- สมาชิกที่ไม่ได้กู้เงิน	14	คน
3. สมาชิกภายในหมู่บ้านที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุน	100	คน
4. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)	1	คน

5. เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (อบต.)

2 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้นจะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

จากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่นำเสนอในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1. การประเมินบริบท ตามตารางที่ 1 และ 2 ในรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะแสดงในรูปแบบของตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

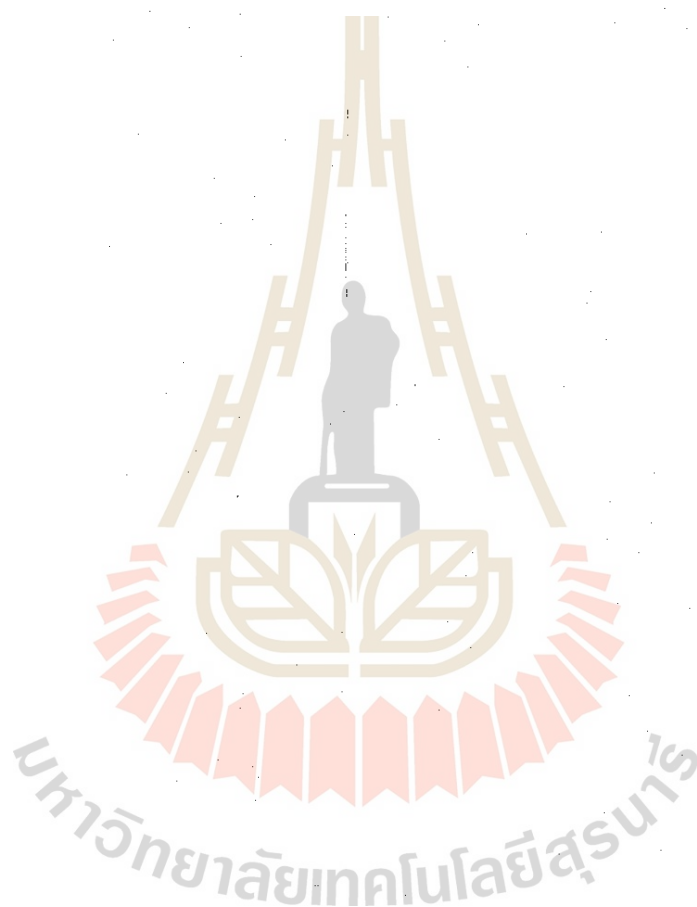
ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากไหน	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร
C2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์
C3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและรองของชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน 4. ร้านค้าในหมู่บ้าน	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 2. สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C4 วัฒนธรรมและประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์ 2. จำนวนพระเณร 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน	4. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 5. สังเกต
C5 โครงสร้างพื้นฐาน	จำนวนและสภาพโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต
C6 ทรัพยากรธรรมชาติ	จำนวน สภาพทรัพยากร เช่นป่าไม้ แหล่งน้ำ ฯลฯ	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต
C7 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทของผู้นำ 2. กลุ่มและองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนต่างๆ	1. ผู้นำชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C8 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของรัฐบาล 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้	สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 2 จากการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1
C9 ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ 2. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. การยกย่องคนทำความดี 4. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 5. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้	1. ชาวบ้านในหมู่บ้าน 2. ผู้นำชุมชน	

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล	6. ครอบครัวอบอุ่นรัก ใคร่ปรองดอง 7. การประชุม การรวม กลุ่ม 8. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส 9. การจัดทำแผนงานแก้ ปัญหา		
C1 อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. อุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ	สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
C2 สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียดเป็น จำนวน อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ สมรส	สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
C3 สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่	สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
C4 รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน 2. ความเพียงพอของ รายได้ต่อรายจ่าย	สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
C5 หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินจากกองทุน	1. จำนวนหนี้สิน 2. สาเหตุของการมีหนี้ 3. แหล่งเงินกู้	สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า ตามตารางที่ 1 และมีในรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งแสดงในรูปแบบของตารางข้างล่าง

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน 11 นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายก รัฐมนตรีเกี่ยวกับกอง ทุน 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีเกี่ยว กับกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
12 การประชาสัมพันธ์	1. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 2. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน/ชาว บ้าน 2. ที่ทำการชุมชน	1. สัมภาษณ์ สังกัด 2. ศึกษาจากเอกสาร
13 คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะ อนุกรรมการ 2. การปฏิบัติในหน้าที่ ส่วนราชการ	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
14 การเตรียมความ พร้อม การสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อ กรรมการกองทุน	1. วิธีการเตรียมความ พร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียม ความพร้อม 3. หน่วยงานหรือองค์ กรที่ทำหน้าที่ในการ เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.3 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน
15 คณะกรรมการของ หมู่บ้าน	1. จำนวนของคณะ กรรมการ 2. คุณสมบัติของ กรรมการ 3. วิธีการที่ได้มาซึ่ง คณะกรรมการ	1. คณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบของกอง ทุนหมู่บ้าน	

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
16 เงินกองทุน 1 ล้านบาท	4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	คณะกรรมการหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
17 เงินทุนสะสม	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการเก็บรักษาเงิน ทุนสะสม	คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
18 บัณฑิตกองทุน	บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
11 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้	สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
12 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้าน 2. ที่มาของเงินทุน	สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
13 สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัสดุอุปกรณ์	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัสดุในการประกอบอาชีพ	สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์
14 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	ความรู้และทักษะที่มีอยู่	สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
15 จำนวนแรงงาน	จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบบร.11

3. การประเมินกระบวนการ ตามตารางที่ 1 และ 2 ในรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ กองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเสนอในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
P1 การจัดทำระเบียบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบ 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน 	สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
P2 การจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการจัดทำเอกสาร 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	สัมภาษณ์
P3 ระบบบัญชีกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ผู้จัดทำบัญชี 3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน - การรับสมัครสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับสมัคร 2. ค่าธรรมเนียมการสมัคร 3. ขั้นตอนการรับสมัคร 4. คุณสมบัติผู้สมัคร 5. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 2. ระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการ 3. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
- ประเภทสมาชิก	กำหนดประเภทสมาชิก	เอกสารกองทุน	ศึกษาจากเอกสาร
- การทำทะเบียนสมาชิก	1. การจัดทำทะเบียน 2. ปัญหาและอุปสรรคการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสารกองทุน
- การหมดสภาพของสมาชิกกองทุน	การหมดสภาพการเป็นสมาชิกของกองทุน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน 3. ศึกษาจากเอกสารกองทุน
P5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินจากกองทุน			
- การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก 2. วิธีการคัดเลือก	คณะกรรมการกองทุน	สัมภาษณ์ตามแบบบร.4
- การจัดทำเอกสารประกอบการกู้เงิน	1. เอกสารประกอบการกู้ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. ระเบียบกองทุน 4. เอกสารคำขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสารกองทุน
- การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
- การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนการชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P6 การส่งเสริมการใช้เงิน - แนะนำวิธีการทำธุรกิจ (บัญชี)	1. วิธีการทำบัญชี 2. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกู้	สัมภาษณ์
P7 การตรวจสอบการใช้เงิน	1. วิธีการตรวจสอบ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกู้	สัมภาษณ์
P8 การจัดทำรายงาน	1. ประเภทของงานที่จัดทำ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ สังเกต 2. ศึกษาจากเอกสารกองทุน
P9 การจัดสรรผลประโยชน์	สัดส่วนในการจัดสรร	1. คณะกรรมการกองทุน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P10 บทบาทของนักศึกษาจากกองทุนหมู่บ้าน	1. ประโยชน์ที่ได้รับ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล			
P1 การใช้จ่ายเงินกู้	รายละเอียดของการใช้จ่าย	สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สัมภาษณ์ตามแบบ ปร.11
P2 การหาความรู้เพิ่มเติม	วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สังเกตจากการเสวนาตามแบบ ปร.6

4. การประเมินผลผลิต ตามตารางที่ 1 และ 2 ในรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 6 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1 จำนวนสมาชิก	1. จำนวนสมาชิกเดิม (รายวันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกกองทุนที่เพิ่มขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสารกองทุน.
C2 จำนวนผู้กู้ได้เงินกู้	1. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ได้กู้/จำนวนสมาชิกทั้งหมด	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสารกองทุน
C3 ยอดเงินที่ให้กู้	ยอดเงินที่ให้กู้และยอดเงินที่อนุมัติให้กู้	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
C4 จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืน 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร
C5 ยอดเงินกู้ชำระคืนตามกำหนด	ยอดเงินกู้ที่ชำระคืนจนถึง 30 ก.ย. 2545 จำแนกเป็นเงินต้น ดอกเบี้ย และค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตาม บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C6 กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	3. คณะกรรมการกองทุน 4. บัญชีเงินฝากกองทุน	4. สัมภาษณ์ 5. ศึกษาจากเอกสาร
C7 การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์	- ผู้ตรวจสอบที่ทางกองทุนหมู่บ้านจัดตั้งขึ้น	สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 สัมภาษณ์ตามบร.3
C8 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคติที่มีต่อคณะกรรมการกองทุนในด้านบวก/ลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ด้าน ในด้านบวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. ชาวบ้าน	และบร.9 รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต
C9 การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้	1. กิจกรรมขององค์กรเครือข่าย 2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรหรือเครือข่าย	บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน	รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต
C10 ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน	1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุน 2. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุน	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน	สัมภาษณ์ตามแบบบร.10
C11 ความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี ซื่อสัตย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.2 และบร.7 2. สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<p>ระดับรายบุคคล</p> <p>C1 ผลที่ได้รับตามวัตถุประสงค์</p> <p>- ผลทางตรง</p> <p>- ผลทางอ้อม</p>	<p>2. การยกย่องคนทำ ความดี</p> <p>3. โอกาสในการหา ความรู้</p> <p>4. จำนวนครอบครัวที่มี อาชีพเลี้ยงตัวเองได้</p> <p>5. ครอบครัวอบอุ่นรัก ใคร่ปรองดอง</p> <p>6. การรวมกลุ่มและ ประชุม/เสวนา</p> <p>7. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส</p> <p>8. ผู้มีคุณธรรม ยุติธรรม</p> <p>9. การจัดทำแผนงานแก้ ปัญหาชุมชน</p> <p>1. ผลการใช้เงินกู้ตาม วัตถุประสงค์ของโครง การ</p> <p>1. ประสบการณ์</p> <p>2. การยอมรับจากชุม ชน</p>	<p>สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินกู้</p> <p>สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเงินกู้</p>	<p>1 สัมภาษณ์</p> <p>2. สังเกต</p> <p>1. สัมภาษณ์</p> <p>2. สังเกต</p>

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีมากมายหลายชนิด ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์เลือกใช้กับการเก็บข้อมูลสำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ แบ่งตามวิธีการสร้างและแบ่งตามลักษณะการใช้งาน

4.1 แบ่งตามวิธีการสร้าง สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท

4.1.1 เครื่องมือวัดแบบมาตรฐาน เป็นเครื่องมือที่ใช้เทคนิคและวิธีการสร้างอย่างเป็นระบบ มีการนำไปทดลองใช้ เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือนั้นก่อนนำไปใช้จริง เครื่องมือการประเมินแบบนี้เป็นทั้งเครื่องมือทางด้านสังคมศาสตร์และทางด้านวิทยาศาสตร์

4.1.2 เครื่องมือวัดเฉพาะกิจ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้ผลการศึกษาตามที่ต้องการแล้วก็จะไม่นำมาใช้อีก ผลที่ได้จากการวัดก็มีความเชื่อถือได้ระดับหนึ่งและถ้ามีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วอาจได้เครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐานได้

4.2 แบ่งตามลักษณะการใช้งาน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

4.2.1 เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เป็นเครื่องมือวัดที่มีการกำหนดหน่วย สัดส่วนการวัดและสิ่งที่ใช้วัดได้อย่างแน่นอนชัดเจน เครื่องมือแบบนี้ไม่จำเป็นต้องสร้างขึ้นมาเอง มีความแม่นยำและมีความเที่ยงตรงในการวัดสูง ใครใช้จะได้ผลการวัดที่ไม่แตกต่างกัน

4.2.2 เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่ได้มีเครื่องมือใดๆวัดค่าออกมาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นเครื่องมือประเภทนี้จึงมีความยุ่งยาก มีความซับซ้อนในการใช้เก็บข้อมูลเป็นอย่างมากและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะมีความถูกต้องในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น จึงต้องอาศัยองค์ประกอบจากหลายๆอย่างในการนำเครื่องมือนี้ไปใช้ได้แก่ ประสบการณ์ของผู้ประเมิน พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ช่วงเวลาที่นำเครื่องมือไปใช้ ระยะเวลา เทคนิคการเก็บข้อมูล

เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน แบ่งออกดังนี้

1. การสังเกต เป็นเครื่องมือการประเมินที่จะต้องใช้ตัวบุคคลคือตัวผู้ทำสารนิพนธ์ทำหน้าที่ในการวัด โดยใช้หูและตา เป็นเครื่องมือสำหรับการติดตามเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้ป้องกันการลืม สิ่งที่ได้จากการสังเกตก่อนการบันทึกควรมีการตีความหมายของพฤติกรรมภายหลังการสังเกตแต่ไม่ควรตีความหมายในขณะที่ทำการสังเกต

รูปแบบของการสังเกตแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ

1. การสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ซึ่งในการสังเกตนั้น ผู้ทำสารนิพนธ์จะเข้าไปร่วมกิจกรรมที่ทางสมาชิกกองทุนกำลังปฏิบัติอยู่ เช่น การประชุมสมาชิกกองทุน การเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน การประชุมคณะกรรมการทุน ผู้ทำสารนิพนธ์จะเข้าไปดูพฤติกรรมที่สมาชิกกองทุนปฏิบัติอยู่ในขณะนั้น
2. การสังเกตทางอ้อม เป็นการให้ผู้อื่นสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาเล่าให้ผู้ทำสารนิพนธ์ฟังในภายหลัง

2. การสัมภาษณ์ เป็นรูปแบบหนึ่งของการสนทนา แต่เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่ผู้ทำสารนิพนธ์ที่กำหนดไว้ ผู้สัมภาษณ์ที่ดีจะต้องเป็นผู้ฟังมากกว่าที่จะพูดเสียเอง ซึ่งในการสัมภาษณ์นั้น ผู้ทำสารนิพนธ์ จะทำการสัมภาษณ์ตาม บรรดาต่างๆ ที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลจากชุมชนหมู่บ้าน โดยคำถามเหล่านั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชุมชนหมู่บ้าน หรือข้อมูลระดับบุคคล และสิ่งที่สำคัญคือ ควรแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ว่าต้องการนำข้อมูลที่ได้อาจการสัมภาษณ์ครั้งนี้ไปใช้ทำอะไร และจะเกิดประโยชน์ในด้านใด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดข้อความคำถามไว้อย่างชัดเจน ตัวอย่างของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เช่น ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดคำถามไว้แน่นอนสามารถเปลี่ยนแปลงคำถามได้ตามสถานการณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.) โดยสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้านโดยใช้หลักดังนี้

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

6. แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล หมายถึงข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหรือเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามของประเด็นที่ต้องการประเมิน

แหล่งข้อมูล หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคน เอกสารวัตถุหรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อให้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการนั้นๆ ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว อาทิ เอกสารหลักฐาน จดหมายเหตุ บันทึกต่างๆ ซึ่งการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้มาใช้จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่นของข้อมูลที่จะสามารถตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสถิติได้หลากหลายวิธี เช่น รายได้ของชาวบ้าน จำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็นเจตคติ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างจากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ อาทิ การวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นต้น ข้อมูลประเภทนี้ได้แก่ ความเข้าใจของชาวบ้านเกี่ยวกับกองทุน การเปลี่ยนแปลงของชุมชนหลังจากกองทุนหมู่บ้านเข้าสู่หมู่บ้าน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนและกระบวนการในการเก็บข้อมูล

1. ระบุประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการและหลักการ
3. กำหนดตัวชี้วัดของประเด็นที่ต้องการประเมิน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการเก็บรวบรวมที่หลากหลายที่จะนำมาพิจารณาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการดังนี้

- 5.1 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้าระหว่าง ผู้ทำสารนิพนธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เป็นรายบุคคล โดยผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้รูปแบบการสัมภาษณ์จากปร.ต่าง ๆ มาใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย
- 5.2 การจัดเวทีชาวบ้าน เป็นวิธีการเก็บข้อมูลจากการจัดประชุมชาวบ้านซึ่งจะเป็นการฟังความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ข้อมูลที่เป็นจริง
- 5.3 การสังเกต เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตโดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ จำแนกออกเป็น
 1. การสังเกตโดยเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน
 2. การสังเกตโดยบุคคลภายนอก

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นกระบวนการที่นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดการทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความและสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับข้อมูล

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนระบายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

ในการประเมินกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการประเมินโครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจหรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากแบบการบันทึกผลการสัมภาษณ์ การสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้หลักการของตรรกะ และหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีประเด็นดังนี้

- การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์
- การวิเคราะห์นโยบาย แนวคิด การวิเคราะห์แนวคิดของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

คำว่า “สถิติ” จำแนกได้ 2 ความหมาย คือ

1. สถิติ หมายถึง ข้อมูลหรือตัวเลขที่แทนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจทั้งที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ โดยจะต้องเป็นข้อมูลในภาพรวมที่มีจำนวนมาก
2. สถิติ หมายถึง ศาสตร์หรือวิชาที่ว่าด้วยหลักการและวิธีการทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดระเบียบข้อมูล หรือการนำเสนอข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะของข้อมูล

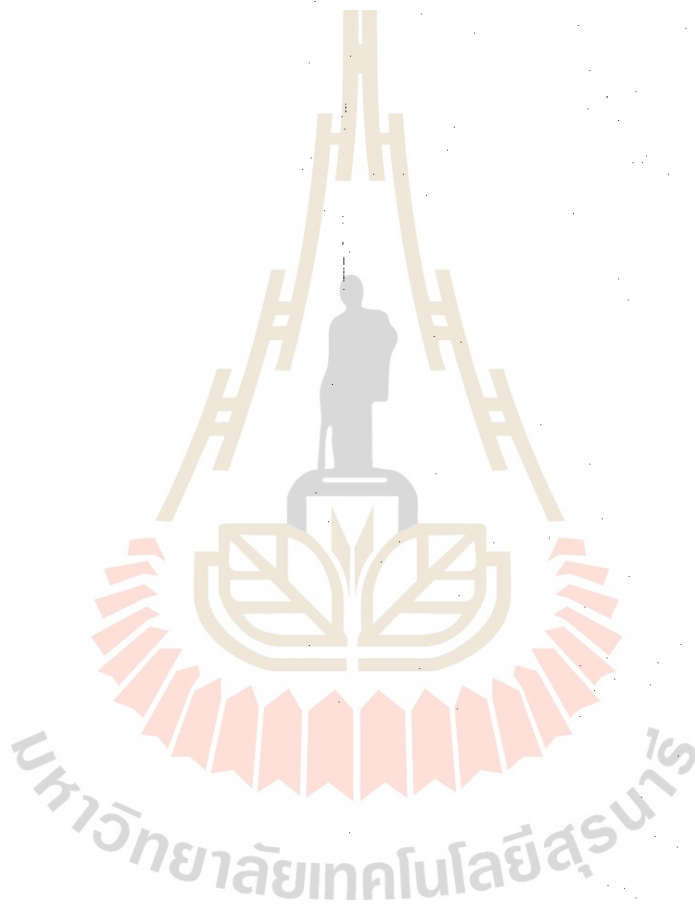
สถิติเชิงบรรยาย เป็นค่าสถิติที่แสดงลักษณะและแปรผลอย่างครอบคลุมเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้นำมาใช้ดังนี้

1. ค่าร้อยละ เป็นค่าสถิติพื้นฐานนำมาเปรียบเทียบกันที่แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายคิดเป็นเท่าไร
2. รฐานิยม เป็นค่ากลางของตัวแทนของข้อมูลที่มีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มเป้าหมาย โดยการแจกแจงความถี่ ถ้ากลุ่มใดมีความถี่มาก ก็แสดงว่ากลุ่มนั้นเป็นฐานนิยมของกลุ่มเป้าหมาย
3. มัชฐาน เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูลที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมดที่เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือน้อยไปมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่ต้องการ ดังนี้

- การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านจะวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินกองทุนโดยตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ความนำ

จากบทที่ 3 ของสารนิพนธ์ จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน แต่ในบทนี้จะอธิบายถึงผลการติดตามการประเมินโครงการ จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการทดลองวิธีการใหม่ ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ ผู้ ผลอื่นๆที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ จะอธิบายดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจหรือนับตั้งแต่ช่วงระยะกลางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ถึงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) อาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงหนึ่งที่เศรษฐกิจไทยมีความเฟื่องฟูมาก ซึ่งทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าของผลิตภัณฑ์ประชาชาติในระหว่างปี 2533 - 2539 เพิ่มขึ้นจาก 1,945.4 พันล้านบาท เป็น 3,109.3 พันล้านบาท หรือมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8.1 ต่อปี ผลของการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ทำให้ประชาชนมี "รายได้ที่แท้จริง" เพิ่มขึ้นจากเดือนละ 6,761 บาท ต่อครัวเรือน เป็น 9,624 บาทต่อครัวเรือน หรือรายได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.1 ต่อปี ขณะที่มีรายจ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3.9 ต่อปีเท่านั้น ต่อมาประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤตทางการเงินอย่างรุนแรงโดยเฉพาะในปี 2541 เศรษฐกิจโดยรวมได้หดตัวถึงร้อยละ 10.5 อัตราเงินเฟ้อสูงถึงร้อยละ 8.1 ภาคการผลิตขาดสภาพคล่อง ต้องประสบกับภาวะขาดทุนและล้มละลายจำนวนมากเกิดปัญหาการว่างงานสูง ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อให้รายได้ของประชาชนต้องหดตัวลดลงตามไปด้วยโดยในช่วงปี 2541 - 2543 รายได้ที่แท้จริงของประชาชนได้ลดลงจากเดือนละ 9,775 บาท/ครัวเรือน เหลือ 9,332 บาทต่อครัวเรือน หรือลดลงร้อยละ 2.3 ต่อปี

ผลกระทบจากเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุให้คนจำนวนมากต้องอยู่ในสภาพที่เป็นคนจน ซึ่งได้เพิ่มขึ้นเป็น 7.9 ล้านคนในปี 2541 และ 9.9 ล้านคนในปี 2542

และต่อมาได้ลดลงมาเหลือ 8.9 ล้านคนในปี 2543 คิดเป็นร้อยละ 14.2 ของคนทั้งประเทศ ทั้งนี้มีกลุ่มคนจนมากหรือกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเส้นความยากจน ได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือเพิ่มจาก 3.7 ล้านคนในปี 2539 เป็น 5.5 ล้านคนในปี 2543 หรือเพิ่มขึ้นจากปี 2539 ถึงร้อยละ 48.6 รวมทั้งกลุ่มคนเกือบจนหรือกลุ่มคนที่มีรายได้สูงกว่าเส้นความยากจนไม่เกินร้อยละ 20 ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะกลายเป็นคนจนได้นั้นก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 3.7 ล้านคนในปี 2539 เป็น 3.9 ล้านคนในปี 2543 ทั้งนี้หากสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยยังมีความผันผวน หรือยังไม่ฟื้นตัวเท่าที่ควรแล้ว กลุ่ม “คนเกือบจน” ก็มีโอกาที่จะเป็น “คนจน” มีโอกาสที่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น ยังสถานการณ์เหล่านี้นับว่าอันตรายอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืน

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

- 1) การพัฒนา SMEs ในชุมชนในภูมิภาคและในท้องถิ่นชนบทโดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรใช้ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม
- 2) การสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา SMEs ให้มีประสิทธิภาพและความสามารถเพิ่มขึ้น
- 3) การพัฒนาหรือการจัดตั้งตลาดทุนหรือตลาดเงินสำหรับ SMEs
- 4) การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการและบุคลากรใน SMEs ในด้านการบริหาร การจัดการ การตลาด การผลิตและการพัฒนา
- 5) การพัฒนาการจัดการ SMEs ในด้านการจัดการ การผลิต การบริหารงานบุคคล การเงิน การตลาด ตลอดจนการจัดการเชิงประยุกต์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- 6) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ SMEs ทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงส่งเสริมภาพลักษณ์ การพัฒนารูปแบบและการบรรจุผลิตภัณฑ์
- 7) การส่งเสริมหรือสนับสนุนด้านการตลาด การขยายตลาดทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ
- 8) การส่งเสริมวิจัย และพัฒนา รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมสำหรับ SMEs ตลอดจนการผสมผสานหรือประยุกต์เทคโนโลยีที่ทันสมัยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 9) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิสาหกิจ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 10) การส่งเสริมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสนับสนุนระหว่าง SMEs กับวิสาหกิจขนาดใหญ่
- 11) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของ SMEs เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันหรือเพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน

- 12) การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs
- 13) การจัดตั้งอำนวยการความสะดวกในการลงทุนและการประกอบวิสาหกิจ SMEs
- 14) การให้สิทธิและประโยชน์เพื่อส่งเสริม SMEs หรือเพื่อจัดความเสียเปรียบหรือความจำกัดของ SMEs
- 15) การสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการด้านอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมและด้านสุขอนามัย
- 16) การปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ ผลวิธีปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคและเพิ่มต้นทุนต่อ SMEs
- 17) การส่งเสริมและสนับสนุนด้านสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ
- 18) เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้ง SMEs ขึ้นใหม่ตลอดจนการช่วยเหลือ SMEs ให้สามารถดำเนินการต่อไป หรือรวมทั้งสามารถขยายกิจการและแบ่งปันกับกิจการอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

1.1.3 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

1) สภาพแวดล้อมที่ดีของความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบท

ในการประเมินสถานการณ์สิ่งแวดล้อมรอบตัวคนที่มีผลต่อความอยู่ดีมีสุขของคนนั้นอาจแยกพิจารณาได้จากสภาพแวดล้อมในเขตเมืองและชนบทมีความแตกต่างกัน เนื่องจากวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมในเมืองและชนบทแตกต่างกัน กล่าวคือคนในเขตเมืองจะมีความสุขได้หากมีบ้านหรือที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเป็นของตนเอง ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ทั่วถึงและพอเพียง มีการเดินทางที่สะดวก มีสวนสาธารณะสำหรับเป็นที่พักผ่อน มีอากาศดี รวมทั้งมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนคนในชนบทก็อยากมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของตนเอง มีสภาพบ้านเรือนที่มั่นคงแข็งแรง มีน้ำเพื่อบริโภคที่สะอาดทั่วถึงและสามารถนำมาใช้ในครัวเรือนได้โดยไม่ต้องบุงกรุกทำลายป่า มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เพียงพอต่อการทำการเกษตรในฤดูแล้ง และมีสภาพที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของสัตว์น้ำโดยปราศจากการปนเปื้อนของสารพิษต่างๆ

2) สภาพแวดล้อมที่ดี : เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่ดีและการอยู่ดีมีสุข

จากความจำเป็นและความต้องการมีสภาพแวดล้อมที่ดีของคนในเขตเมืองและชนบทซึ่งมีระดับของความต้องการในแต่ละเรื่องต่างกัน ในการวัดระดับของสภาพแวดล้อมที่ดีจะ

ทำให้คน “อยู่ดีมีสุข” ได้ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้พัฒนาดัชนีชี้วัดโดยคำนึงถึงความจำเป็นพื้นฐานหลักในการดำรงชีวิตของคนใน 3 ด้านคือ

- 2.1 ความต้องการที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณสุขปโภค
- 2.2 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.3 คุณภาพของสิ่งแวดล้อม

อาจสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมของคนไทยเมื่อพิจารณาจากความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณสุขพบว่ามีความก้าวหน้ามากขึ้นมาก ขณะที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีความมั่นคงลงเช่นเดียวกับคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ยังคงมีปัญหาในหลายด้าน ทั้งปัญหามลพิษทางน้ำ อากาศ เสียงและขยะในเขตเมืองและปัญหาเรื่องป่าไม้และน้ำเสียในเขตชนบท ดังนั้นในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคนนั้น จำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดทุกภาค ส่วนในสังคมมีการประสานร่วมมือและร่วมทำตนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมรอบตัวคนให้อยู่ในสภาวะที่ดี คนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และมีคุณภาพ ขณะเดียวกันควรมีการร่วมกันขยายผล “ความอยู่ดีมีสุข” ให้บังเกิดขึ้นกับกลุ่มคนทุกกลุ่มทั้งในเขตเมืองและชนบททั่วประเทศด้วยการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้ดีขึ้น เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

เดิมได้มีชาวบ้านจากหมู่บ้านพันตุงหมู่ที่ 1 ต. พันตุง อ.โนนไทย จ. นครราชสีมา ได้อพยพมาตัดไม้ทำฟืนหลาและเผาถ่าน เมื่อปี พ.ศ. 2465 จำนวน 2 ครอบครัว ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2470 เพิ่มขึ้น 10 ครอบครัว และหลังจากปี 2470 ก็ได้มีการแบ่งแยกการปกครองหมู่ที่ 1 มาเป็นหมู่บ้านหนองกระโดนหมู่ 4 ต. พันตุง อ.โนนไทย จ.นครราชสีมาและได้มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายน้อย กิสันเทียะ ซึ่งคำว่า บ้านหนองกระโดน ตั้งมาจากได้มีหนองน้ำอยู่และในหนองน้ำก็มีต้นกระโดนใหญ่อยู่ตรงกลางหนองน้ำ ชาวบ้านที่ได้อพยพมาอยู่ที่ ได้ใช้น้ำอาบดื่มกินมาโดยตลอดและได้เรียกติดต่อกันมาว่าหนองกระโดน ต่อมาทางจังหวัด ได้มีการแบ่งแยกการปกครองออกมาเป็น บ้านหนองกระโดน หมู่ที่ 2 ต.พันตุง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่อีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. 2526 ได้เปลี่ยนตำบลจากตำบลพันตุงมาเป็นตำบลบึงอ้อ หมู่บ้านหนองกระโดน หมู่ 5 ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา จนถึงปัจจุบัน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.2.1 ประชากร

ในหมู่บ้าน/ชุมชนมีครัวเรือน 126 ครอบครั้ว มีบ้าน 99 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 417 คน ชาย 203 คน หญิง 214 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน
1. เพศ	
- ชาย	203
- หญิง	214
2. อายุ	
1 วัน – 3 ปีเต็ม	29
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	23
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	50
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	15
14 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	25
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	220
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	29
60 ปี 1 วันขึ้นไป	25
3. จบการศึกษา	
ประถมศึกษาปีที่ 4	120
ประถมศึกษาปีที่ 6	150
มัธยมศึกษาตอนต้น	30
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18
ปวช.	2
ปวศ.	-
ปริญญาตรี	5

1.2.2.2 การศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองกระโดนดอนมะเกลือสามัคคี มีครูทั้งหมด 7

คน จบการศึกษา

ปริญญาตรี	5	คน
ครุมีอายุ 30 ปีขึ้นไป	6	คน
ครูสอนในโรงเรียน จบวิชาดังนี้		
วิชาเอก เกษตร	จำนวน 1	คน
วิชาเอก สุขศึกษา	จำนวน 1	คน
วิชาเอก ประถมศึกษา	จำนวน 3	คน
วิชาเอก ภาษาไทย	จำนวน 1	คน
วิชาเอก ปกส.สูง	จำนวน 1	คน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถม

ชั้นอนุบาล 1	16	คน
ชั้นอนุบาล 2	21	คน
ชั้น ป.1	20	คน
ชั้น ป.2	11	คน
ชั้น ป.3	18	คน
ชั้น ป.4	18	คน
ชั้น ป.5	11	คน
ชั้น ป.6	12	คน
มีสมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกหมู่บ้าน รวม	45	คน
ระดับประถมศึกษา	4	คน
ระดับมัธยมศึกษา	23	คน
นักศึกษาผู้ใหญ่	15	คน
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	คน

ปัจจุบันในหมู่บ้าน

มีร้านค้า	5	ร้าน
มีสัตว์เลี้ยง วัว 250 ตัว	ควาย 7 ตัว	เป็ด 100 ตัว
ไก่ 1,000 ตัว	สุกร 50 ตัว	

1.2.2.3 แหล่งน้ำหมู่บ้าน (ทั้งสาธารณะและส่วนบุคคล)

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน เป็นแหล่งน้ำที่ถูกขุดขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านได้ใช้ในการอุปโภคบริโภค ซึ่งลักษณะเด่นก็คือเป็นแหล่งน้ำจัดสามารถนำน้ำไปดื่ม ซึ่งจำนวนสระทั้ง 2 สระนั้น สระน้ำในจะใช้อุปโภคบริโภค สระน้ำนอกจะเป็นที่ให้ชาวบ้านได้จับปลาเป็นอาหาร และให้วัวควายได้มีน้ำกิน

ส่วนแหล่งน้ำที่ขุดเจาะหรือบ่อน้ำบาดาล มีปริมาณที่มากในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะใช้ภายในครอบครัว และทำระบบน้ำประปาในหมู่บ้าน ซึ่งสามารถนำน้ำมาใช้ได้ตลอดปี ตารางที่ 8 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำตามแหล่งน้ำ

	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	19	✓	
บ่อน้ำบาดาล	18	✓	
สระน้ำ	1	✓	
คลองน้ำ	0	-	

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดหมู่บ้าน

- มีพื้นที่ทำการเกษตร 2,753 ไร่ เป็นที่นา 424 ไร่ เป็นที่สวน 2,329 ไร่
- มีผลผลิตด้านทำนาทั้งหมดหมู่บ้านปีละ จำนวน 169,600 กิโลกรัม ขายไป จำนวน - กิโลกรัม เก็บไว้รับประทานจำนวน 169,600 กิโลกรัม
- ทั้งหมดหมู่บ้านซื้อปุ๋ยเคมีปีละ 6,000 กระสอบ ใช้ปุ๋ยคอก 10,000 กระสอบ ใช้ขี้ไก่ 5,000 กระสอบ
- มีผลผลิตอื่นๆ
 - ทำสวนปลูกดาวเรือง จำนวน 15 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 100,000 บาทต่อปี
 - ทำไร่มันสำปะหลัง จำนวน 68 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 1,935,600 บาทต่อปี
 - ทำไร่ข้าวโพด จำนวน 15 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 360,000 บาทต่อปี
 - เลี้ยงสัตว์โคนม จำนวน 7 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 1,000,000 บาทต่อปี
 - เลี้ยงสัตว์โคเนื้อ จำนวน 2 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 100,000 บาทต่อปี
 - เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ จำนวน 10 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 450,000 บาทต่อปี
 - รับจ้างรายวัน จำนวน 20 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน ประมาณ 100,000 บาทต่อปี

รับจ้างรายวัน จำนวน 20 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน
ประมาณ 100,000 บาทต่อปี

การค้าขาย จำนวน 5 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้านประมาณ
234,000 บาทต่อปี

5. ราษฎรในหมู่บ้านออกไปขายแรงงานทำงานต่างถิ่น จำนวน 10
ครอบครัว คนทุกคนที่ไปทำงานส่งเงินเข้าหมู่บ้านทั้งหมดประมาณปีละ 58,000 บาท

6. รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปรวม
ทั้งหมดประมาณ

1,000 – 5,000 บาท	มี	-	ครอบครัว
5,001 – 10,000 บาท	มี	2	ครอบครัว
10,001 – 20,000 บาท	มี	20	ครอบครัว
20,001 – 30,000 บาท	มี	21	ครอบครัว
30,001 – 50,000 บาท	มี	30	ครอบครัว
50,001 – 100,000 บาท	มี	26	ครอบครัว

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

1. มีวัด/โบสถ์ จำนวน 1 แห่ง ชื่อ วัดนิมิตประชาราม
2. มีพระภิกษุ จำนวน 5 รูป
3. ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านมีการทำบุญหรืองานประเพณี

เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี
เดือน กุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี
เดือน มีนาคม	ทำบุญประเพณี
เดือน เมษายน	ทำบุญประเพณี งานสงกรานต์
เดือน พฤษภาคม	ทำบุญประเพณี
เดือน มิถุนายน	ทำบุญประเพณี ทำบุญกลางบ้าน เลี้ยงศาลดาบู้
เดือน กรกฎาคม	ทำบุญประเพณี เข้าพรรษา
เดือน สิงหาคม	ทำบุญประเพณี
เดือน กันยายน	ทำบุญประเพณี
เดือน ตุลาคม	ทำบุญประเพณี ออกพรรษา งานทอดกฐิน
เดือน พฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี งานลอยกระทง เทศกัมมาชาติ
เดือน ธันวาคม	ทำบุญประเพณี งานทอดผ้าป่า

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นางสาววิศ ศรีอภัย การศึกษา ม.3

นายอุดม ดุงสูงเนิน การศึกษา ป.6

2. สมาชิก อบต. ในหมู่บ้าน

นายหิ่ง รัตนสันเทียะ

นายอำนาจ มีนสันเทียะ

3. ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่ม

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตั้งขึ้น พ.ศ. 2542 สมาชิก 102 คน

ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 120,000 บาท

2) กลุ่มเงินออมเฉลิมพระเกียรติ ตั้งขึ้น พ.ศ. 2542 สมาชิก 21 คน

ปัจจุบันมีเงิน 15,120 บาท

3) กลุ่มผู้ใช้น้ำประปาหมู่บ้าน ตั้งขึ้น พ.ศ. 2540 สมาชิก 45 คน ปัจจุบัน

มีเงิน 24,000 บาท

4) กลุ่มผู้ปลูกดาวเรือง ตั้งขึ้น พ.ศ. 2542 สมาชิก 16 คน ปัจจุบันมีเงิน

กลุ่ม 100,000 บาท

ทำเลที่ตั้ง

ที่ตั้งของหมู่บ้านหนองกระโดน หมู่ที่ 5 ต. บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ. นครราชสีมา ตั้งอยู่ทิศ

ทางตะวันตกของตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลบึงอ้อ ระยะทางไกลจากที่ว่าการอำเภอขามทะเล

สอ 13 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จดบ้านคอนมะเกลือ หมู่ 6 ต.บึงอ้อ

ทิศใต้ จดบ้านหนองม่วง หมู่ 5 ต. โป่งแดง

ทิศตะวันออก จดบ้านกุ่มพะยา หมู่ 3 ต.บึงอ้อ

ทิศตะวันตก จดบ้านโคกกระพี้ ต.โนนคำ อ.สูงเนิน

สภาพที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ซึ่งชาวบ้านหนองกระโดนได้มีที่ดินทำกินทำกินเป็นป่าหนอง

กระทุ่ม กุ่มพะยา และป่าหินเหล็กไฟ จึงไม่มีเอกสารสิทธิ์จากที่ดินดังกล่าว ซึ่งที่ดินบ้านหนองกระโดนได้

อาศัยและทำมาหากินในปัจจุบันรัฐได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์นิคมขามทะเลสอเป็นผู้ดูแล

และส่งเสริมชาวบ้านทำการเกษตร ซึ่งชาวบ้านได้ทำมาหากินไม่น้อยกว่า 50 ปีมาแล้ว

สภาพและชนิดของดินที่ปรากฏในพื้นที่บ้านหนองกระโดน

ดินชุดร้อยเอ็ด (เบอร์ 27)

ดินชุดนี้เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ดีปานกลาง พบบนสภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบ ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลอ่อนมีจุดปนสีน้ำตาลแก่และสีแดงปนเหลือง ดินล่างมีสีเทาอ่อนปนสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพูมีจุดปะสีน้ำตาลแก่ ดินชุดนี้เหมาะสำหรับทำนาข้าว

ดินชุดโคราช (เบอร์ 40)

ดินชุดนี้เป็นดินลึกมีการระบายค่อนข้างดี ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้เร็วในดินตอนบน แต่ในดินตอนล่างน้ำซึมผ่านได้ดีปานกลางพบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ดินบนมีสีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทา เนื้อดินร่วนปนทราย ดินชนิดนี้เหมาะสำหรับ ปอ มันสำปะหลัง

ดินชุดวาริน (เบอร์ 53)

ดินชุดนี้เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดี ดินมีความสามารถให้น้ำผ่านได้ดีปานกลางพบบนสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ดินบนมีสีน้ำตาลเข้ม หรือน้ำตาลปนเหลือง เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วนดินล่างมีสีแดงปนเหลืองดินชุดนี้เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่และไม้ผล

ดินชุดยโสธร (เบอร์ 64)

ดินชุดนี้เป็นดินลึกมีการระบายน้ำค่อนข้างมาก ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ดีปานกลางถึงเร็ว พบบนสภาพลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ถึงเป็นลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย ดินบนมีสีน้ำตาลปนแดงหรือน้ำตาลเข้ม ดินล่างมีสีแดงเข้มหรือสีแดง เหมาะสำหรับปลูกมันสำปะหลัง

ดินชุดลพบุรีประเภทที่อยู่ในที่ต่ำ (เบอร์ 72)

หน่วยดินนี้มีลักษณะ โดยทั่วไปคล้ายกับดินชุดลพบุรีแตกต่างกันที่ลักษณะพื้นที่ที่พบอยู่ต่ำกว่าดินชุดลพบุรี ใช้ทำนา

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ป่าชายลูกเสือ จำนวน 117 ไร่

ป่าช้าจำนวน 7 ไร่

สระน้ำ จำนวน 40 ไร่

วัด จำนวน 7 ไร่

ระบบสาธารณูปโภค

ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้ครบทุกหลังคาเรือน

น้ำประปาในหมู่บ้านสร้างเมื่อ พ.ศ. 2540 จำนวนการใช้้ำของชาวบ้าน 45 หลังคาเรือน

ถนน สภาพของถนนเมื่อก่อนเป็นถนนดินทรายหรือทางเกวียน ซึ่งต่อมา เมื่อ พ.ศ. 2508 ได้

พัฒนาเป็นถนนลูกรัง ยาว 3,500 เมตร จนถึงปัจจุบัน

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความสนใจ กระจือหรือร้อนที่ ต้องการจะรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านจนกระทั่งโครงการกองทุนหมู่บ้านเข้ามา ทำให้ได้รู้ข่าวว่า ชาวบ้านมีความต้องการที่จะกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จึงได้มีการเปิดประชุมเวทีชาวบ้านเพื่อทำความเข้าใจให้กับชาวบ้านเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลว่ากองทุนหมู่บ้านนั้นเป็นกองทุนที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน โดยที่ประชาชนต้องดูแลดำเนินงานกองทุนกันเองในหมู่บ้าน โดยจะมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน รับสมัครสมาชิกเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน และในการปล่อยเงินให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง และลดภาระหนี้สินของตนเอง

2. การประชาสัมพันธ์ พบว่า การโฆษณาทางโทรทัศน์เป็นแรงจูงใจให้ชาวบ้านต้องการที่จะให้กองทุนหมู่บ้าน เข้ามาในหมู่บ้านเร็วๆ และทางผู้ใหญ่บ้านก็ได้มีการเปิดเทปกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับนโยบายและการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านให้กับชาวบ้านฟัง ซึ่งจะเปิดในช่วงเย็นและในช่วงเช้าของทุกวัน จนชาวบ้านมีความเข้าใจและร่วมกันจัดตั้งกองทุนขึ้นมา

3. คณะกรรมการอำเภอที่เกี่ยวข้อง พบว่า เมื่อมีการเริ่มก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านทางส่วนราชการก็เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน และร่วมช่วยในการตั้งกองทุนให้กับกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะมีท่านนายอำเภอ พัฒนาชุมชน หัวหน้าเกษตรประจำอำเภอ

4. การเตรียมความพร้อมและการสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อคณะกรรมการ พบว่า กองทุนหมู่บ้านได้มีการเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อคณะกรรมการ โดยการจัดอบรมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อกองทุนหมู่บ้าน

5. คณะกรรมการกองทุน พบว่า หลังจากมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะถูกเลือกขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่โดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวนของคณะกรรมการในหมู่บ้านจะมีทั้งหมด 15 คน โดยจะแบ่งเป็นผู้ชาย 7 คน และผู้หญิง 8 คน

6. เงินกองทุน 1 ล้านบาท พบว่า กองทุนหมู่บ้านได้มีการนำเงินของกองทุนไปจัดสรรดังนี้

- พัฒนาอาชีพเกษตรกร จำนวน 499,500 บาท
- พัฒนาอาชีพ ค้าขาย จำนวน 100,000 บาท
- พัฒนาอาชีพช่าง จำนวน 100,000 บาท
- พัฒนาอาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 300,000 บาท

7. เงินกองทุนสะสม พบว่า จากการตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมานั้น ต้องการให้ประชาชนมีการออมเงิน โดยทางกองทุนหมู่บ้านจะจัดให้สมาชิกมีการฝากเงินสัจจะ กับกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นข้อระเบียบของกองทุนว่าผู้ที่สมัครเข้ามา เป็นสมาชิกของกองทุน จะต้องมีการฝากเงินสัจจะกับกองทุนทุกเดือน ๆ ละ 20 บาท ต่อราย

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำระเบียบกองทุนโดยประมุขสมาชิก และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อช่วยกันแสดงความคิดเห็นในการจัดทำระเบียบของกองทุน และพิจารณาร่วมกัน

2. การจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน พบว่า กองทุนหมู่บ้านจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้าน เช่น การมีกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านการประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน จากนั้นก็จัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน

3. ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กองทุนหมู่บ้านจะทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุน โดยมีประเภทบัญชีต้องดำเนินการดังนี้

- บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
- รายรับ-รายจ่ายของกองทุน
- สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

4. กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน ดังนี้

- การรับสมัครสมาชิก โดยให้ชาวบ้านผู้ที่สนใจจะเข้าเป็นสมาชิกเขียนใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- การทำทะเบียนสมาชิก เป็นข้อมูลของสมาชิกกองทุนที่ถูกรับเป็นสมาชิกแล้ว และนำไปลงทะเบียนในสมาชิกกองทุน
- การหมดสภาพการเป็นสมาชิก ทางคณะกรรมการกองทุน ได้กำหนดสภาพการเป็นสมาชิกกองทุน ตามระเบียบกองทุน

5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินจากกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมการกู้เงินจากกองทุน ดังนี้

- การคัดเลือกผู้กู้ โดยมีกระบวนการคัดเลือกผู้กู้จากการพิจารณาการเขียนโครงการขอู้เงินในแต่ละรายว่าเป็นไปได้หรือไม่ และพิจารณาจากวงเงินที่ขอกู้ และพิจารณาจากข้อมูลส่วนตัวของผู้กู้ด้วย
- การจัดทำเอกสารประกอบการกู้ โดยสมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติให้กู้เงินจากกองทุนได้ ก็จะมีการทำสัญญาการกู้เงิน และสัญญาค้ำประกัน

- การโอนเงินให้ผู้กู้ โคนทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะอนุมัติเงินโดยผ่านทางธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งผู้กู้จะต้องเปิดบัญชีกับธนาคารและเบิกเงินจากธนาคาร

6. การตรวจสอบการใช้เงิน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะติดตามตรวจสอบการนำเงินผู้ไปใช้ โดยจะตรวจสอบจากการประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านว่ามีการนำเงินไปใช้ประกอบอาชีพจริงหรือไม่

7. การจัดทำรายงาน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนและรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบความก้าวหน้าฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกสามเดือน และทุกกรอบปี

8. การจัดสรรผลประโยชน์ พบว่า มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐาน การบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้วปรากฏกองทุนมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ดังนี้

- (1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละ 10
- (2) เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละ 15
- (3) เป็นเงินตอบแทนคณะกรรมการในอัตราร้อยละ 25
- (4) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละ 35
- (5) เป็นทุนจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 5
- (6) เป็นทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 5
- (7) อื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ 5

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

1. จำนวนสมาชิก พบว่า จากการเปิดรับสมัครสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน พบว่ามีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 79 คน

2. จำนวนผู้ได้เงินกู้ พบว่า คณะกรรมการ ได้คัดเลือกผู้กู้เงินและอนุมัติให้ผู้กู้เงินจำนวน 65 คน

3. ยอดเงินที่ให้ผู้ พบว่า ผู้กู้เงินจะกู้เงินได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาทในแต่ละอาชีพ

4. กองทุนสะสม พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้นำเงินไปฝากทุกเดือนซึ่งบางเดือนถ้าล้มฝาก ซึ่งในเดือนถัดไปก็นำไปฝากได้ ซึ่งปัจจุบันมีเงินทุนสะสม 28,000 บาท

5. การใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ พบว่า สมาชิกทุกรายนำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพ ตามวัตถุประสงค์

6. ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน พบว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นที่ดีต่อกองทุนต้องการให้กองทุนหมู่บ้านอยู่ในหมู่บ้านตลอดไป เพราะจะเป็นกองทุนที่ดีมีประโยชน์ต่อชาวบ้าน เพื่อช่วยในการประกอบอาชีพ

7. ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง พบว่า ชาวบ้านหรือสมาชิกกองทุนมีอาชีพที่จะสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ โดยที่ไม่ต้องไปกู้เงินจากที่อื่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีรายได้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง

8. ความเข้มแข็งที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

1. มีความสามัคคี
2. มีความซื่อสัตย์
3. ชกย่องคนทำดี
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็กและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลแต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทของหน่วยระบบ B พบว่า

1) อาชีพเดิม (หลัก/รอง) พบว่า สมาชิกกองทุนทุกคนมีอาชีพเดิม ก็คือ การเป็นเกษตรกร แม้ว่าสมาชิกบางรายจะประกอบอาชีพค้าขาย หรืออาชีพช่างแต่อาชีพรองก็ยังทำการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการปลูกมันสำปะหลัง ปลูกข้าวโพด

2) สมาชิกในครอบครัว พบว่า สมาชิกมีความรักใคร่ปรองดองกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครอบครัวมีความอบอุ่น ช่วยกันทำมาหากิน

3) สภาพการอยู่อาศัย พบว่า สภาพการอยู่อาศัยของสมาชิกกองทุนก็มีบ้านเรือนที่มั่นคงถาวร มีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วที่อยู่อาศัย จะเป็นบ้านไม้เหมาะสำหรับคนชนบท

4) รายได้ของครอบครัว พบว่า รายได้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านไม่ค่อยที่จะแน่นอน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพของตนเองเป็นหลัก ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะมาจากการปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งก็ใช้ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวนานจึงให้ผลผลิต

5) หนี้สินของครอบครัว พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่จะกู้เงินจากธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระเงินก็จะกู้เงินจากนายทุนนอกระบบซึ่งมีดอกเบี้ยสูง และเมื่อจะกู้เงินอีกครั้งก็ต้องกู้เงินจำนวนที่มากกว่าครั้งแรก จึงทำให้จำนวนหนี้สินไม่ลดลง

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินกู้ที่อนุมัติ พบว่า ขณะนี้กองทุนหมู่บ้านได้ปล่อยเงินให้กับสมาชิกกู้ทั้งหมด 999,500 บาท

2) จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้กองทุน พบว่า สมาชิกบางคนที่มีเงินของตนเองก็นำเงินที่กู้มารวมกันเพื่อที่จะไปประกอบอาชีพเช่นการซื้อโคนม นอกจากนี้ก็จะเป็นเงินที่กู้ยืมมาจากนายทุนนอกระบบ

3) สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัสดุอุปกรณ์ วัตถุประสงค์พบว่าสมาชิกกองทุนจะประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน ตามที่ดินที่ตนมีและอาศัยอยู่

4) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพของตน ซึ่งในการเขียนเสนอขอกู้เงินอาชีพส่วนใหญ่แล้วสมาชิกจะมีความถนัดในอาชีพ

5) จำนวนแรงงาน พบว่า หลังจากที่ได้มีการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพนั้นได้มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นกว่าเมื่อก่อน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การใช้จ่ายเงินกู้ พบว่า สมาชิกจะนำเงินไปใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ โดยบางรายจะใช้จ่ายเงินหมดในครั้งเดียว แต่บางรายจะแบ่งเงินออกใช้เป็นช่วงในการใช้จ่าย ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพของแต่ละคน

2) การหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า สมาชิกมีการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อที่จะทำอย่างไรให้ผลผลิตของตนเองออกมาในปริมาณที่มาก ทำให้มีการอบรม ขอคำแนะนำจากผู้รู้

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผลโดยตรง

- รายได้ที่เพิ่มขึ้น พบว่า รายได้ของสมาชิกบางกลุ่มเท่านั้นที่เพิ่มขึ้น เป็นกลุ่มเลี้ยงโคนม กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มอาชีพค้าขาย กลุ่มอาชีพช่าง ซึ่งอาชีพทั้งหมดนี้จะมีรายได้เข้ามาเกือบทุกวัน แต่อาชีพปลูกมันสำปะหลังต้องรอรระยะเวลาเกือบ 1 ปี ถึงจะมีรายได้

2. ผลทางอ้อม

- ผู้ที่มีการพึ่งพาตนเอง พบว่า จากการกู้ยืมเงินจากกองทุนไปประกอบอาชีพนั้นเมื่อมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้ผู้กู้ไม่ต้องไปกู้ยืมเงินจากที่อื่น
- ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน พบว่า ผู้กู้มีความรู้และมีทักษะความถนัดในอาชีพของตนเองจนทำให้เกิดศักยภาพและความเข้มแข็งในอาชีพของตน

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

3.1 จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 34 ราย สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ พันธุ์มันสำปะหลัง ปุ๋ยเคมี
2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ วิธีการปลูก การดูแลรักษา
3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ จำนวนเปอร์เซ็นต์แป้งใน

หัวมัน 23% ปริมาณผลผลิต 3 ตันต่อ 1 ไร่

3.2 อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 21 ราย สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ แม่พันธุ์ พ่อพันธุ์ อาหาร
2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ วิธีการเลี้ยง
3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ปริมาณของผลผลิตเพิ่มขึ้น

3.3 อาชีพค้าขาย จำนวน 5 ราย สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ สินค้าที่มีคุณภาพ
2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ การบริหาร ความสะอาด
3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ลูกค้าจะเข้าไปใช้บริการ

3.4 อาชีพช่าง จำนวน 5 ราย สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ช่างที่มีความรู้ ความสามารถ
2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ การซ่อมการบริการที่มี
3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ การกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

ของลูกค้า

4. ผลอื่นที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 ผลที่เกิดจากการศึกษาที่ดีขึ้น พบว่า สมาชิกกองทุนได้มีการส่งบุตรหลานให้มีโอกาสได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น

4.2 ผลที่เกิดจาก การทำบุญของคนในชุมชน พบว่า เมื่อมีงานต่างๆในหมู่บ้านเช่น งานทอดผ้าป่างานบวช งานแต่งงาน ชาวบ้านก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

5.1. กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งโดยเริ่มต้นจากการรับสมัครสมาชิก การระดมทุน การคัดเลือกผู้ดูแล การจัดทำระบบบัญชี การจัดระบบตรวจสอบ การรับชำระค่าน้ำค้ำหรือคอกเบี้ย

5.2. ทักษะของคนในหมู่บ้าน พบว่า ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้าน เป็นกองทุนที่ให้เงินมาจัดสรร หมุนเวียนในหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านได้รู้จักการบริหารและจัดการเงินกู้ภายในหมู่บ้านตนเอง

5.3. การบริหารจัดการเงิน พบว่า กองทุนหมู่บ้านได้ปล่อยเงินให้สมาชิกกู้ทั้งหมด โดยจะให้ผู้ไปประกอบอาชีพเกษตร เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย ช่าง

5.4. การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า คนในหมู่บ้านมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5.5. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาพบว่าปัญหาของชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในระบบการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน จึงได้มีการประชุมชี้แจงอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจ

5.6. การประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุน พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านนำเงินไปประกอบอาชีพตามที่ได้ขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองกระโดน หมู่ 5 ตำบลบึงอ้อ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ผลต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
2. เพื่อต้องการทราบทัศนคติของคนในหมู่บ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อต้องการทราบถึงการบริหารจัดการเงินในกองทุนหมู่บ้าน
4. เพื่อต้องการทราบถึงศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน
5. เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของประชาชนในหมู่บ้าน
6. เพื่อต้องการทราบถึงการดำเนินการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพ

2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาสภาพแวดล้อมในหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานโดยการเข้าไปแนะนำตัวให้ประชาชนในหมู่บ้านว่ามีหน้าที่อะไร
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีวิธีดังต่อไปนี้
 - 2.1 ร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเรื่องของการประชุม
 - 2.2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.3 สังเกตการทำงานของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
3. ใช้ชีพชีโอมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.1 การสัมภาษณ์
 - 4.2 การสังเกต
 - 4.3 การจัดเวทีประชาสังคัม
 - 4.4 ค้นคว้าจากเอกสารกองทุนหมู่บ้าน และเอกสารส่วนราชการ

3. ผลการดำเนินการ

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
 - 1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A
 - 1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A
 - 1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A
2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย
 - 2.1 ผลการประเมินบริบทของหน่วยระบบ B
 - 2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B
 - 2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B
 - 2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

4. อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ข้อ 1 กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หนองกระโดน มีกระบวนการดำเนินงาน โดยมีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง และมีขั้นตอนเริ่มจาก การรับสมัครสมาชิก การระดมทุน การคัดเลือกผู้กู้ การจัดทำระบบบัญชี การจัดระบบตรวจสอบ การรับชำระคืนเงินกู้

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ทักษะคติของคนในหมู่บ้าน ที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านหนองกระโดน มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้าน ทำให้กองทุนหมู่บ้านยังยืนมาจนถึงทุกปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทำให้คนในชุมชนเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การบริหารจัดการเงิน กองทุนหมู่บ้านมีการนำเงินไปจัดสรรให้กับสมาชิกกองทุนกู้ยืมไปประกอบอาชีพ เช่น การปลูกมันสำปะหลัง เลี้ยงสัตว์

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การมีศักยภาพ และความเข้มแข็งของหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ข้อ 5 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา กองทุนหมู่บ้านมีการวางระบบการแก้ไขปัญหา โดยการร่วมประชุมถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งทั้งคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนจะช่วยกันระดมความคิดร่วมกันแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์ข้อ 6 การประกอบอาชีพของสมาชิกกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านนำเงินไปประกอบอาชีพ ซึ่งทำให้มีการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับตนเอง

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะระเบียบการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรระบุคุณสมบัติของสมาชิก เพิ่มเติมว่าห้ามเป็นบุคคลที่เล่นการพนัน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ระเบียบของกองทุนที่ถูกกำหนดขึ้นเป็นระเบียบที่ดีแล้วแต่สมาชิกจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการกองทุนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรจัดให้มีการประชุมพบปะกับสมาชิก ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อที่จะให้สมาชิกได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ในการนำเงินกู้ไปประกอบอาชีพ สมาชิกผู้กู้จะต้องมีความรู้ ความถนัดในอาชีพนั้นๆ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 บางครั้งบางอาชีพต้องการความรู้เพิ่มเติม มีความรู้ ความถนัดในอาชีพนั้นๆ

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะที่ 1 การพัฒนาอาชีพของสมาชิกเพื่อให้สมาชิกมีการพัฒนาอาชีพให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะที่ 2 การชำระคืนเงินกู้ทั้งต้น และดอกเบี้ยกองทุนจะสามารถต่อยอดและเก็บเงินกู้จากสมาชิกได้หรือไม่

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). คู่มือการดำเนินงานสำหรับ
คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. (ม.ป.ท.)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อ
เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
มนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่ม
เติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่า
ด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองกระโดน. (2544). ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองกระโดน.
นครราชสีมา.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี

เฉลี่ย บุรีภักดี. (2545). ชุมชนวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

เฉลี่ย บุรีภักดี. (2545). ชุมชนสารสนเทศ. นนทบุรี : บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนัก
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุดม จำรัสพันธุ์, ชาตรี นาตะกุล, ชาติชาย บ่วงปฐม และ สมชาย วรภิเกษมสกุล. (2545). ชุมชน
การประเมินเพื่อพัฒนา. นครราชสีมา : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทัศน์ทองการพิมพ์.

กองทุนหมู่บ้านทำอย่างไรให้ยั่งยืน. (11 มีนาคม – มิถุนายน 2544). ชีวิตชุมชน. 1(1) : 8-10.